

EVANGYÉLIOMI PROTESTÁNS LAP.

Megjelen minden héten egyszer pénteken egy iven. — **Előfizetési ár** egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, az osztrák-magyar birodalmon kívüli országokba egy évre 7 frt; — egyes szám ára 12 kr. — **Hirdetések** díjja száz szóig 1 frt, kétszáz szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr, bélyegdíj mindenik hirdetésnél külön-külön 30 kr; csakis egyház és tanodát érdeklő hirdetések fogadtatnak el. Melléklési díj minden száz darabtól 1 frt 50 kr. A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz — Fűvészkert-utca, 1078. sz. a. — intézendők.

Azon tisztelt lapjاراتokat, kiknek előfizetésük márczius hó végén lejár, — az előfizetés megújítására kéri a szerkesztő.

A magyar reformált egyház Szervezetére s megállapítandó Rendszabályokra vonatkozó

Tervjavaslat.

(Folytatás.)

II. Az egyházkerületi és egyházmegyei hivatalnokok választási módja.

61. §. Az egyházkerületi és egyházmegyei tisztviselők közül : a püspök, főgondnok, segédgondnok, egyházkerületi és megyei jegyzők, megyei tanácsbírák : az egyes gyülekezetek szavazattöbbsége által választatnak.

62. §. Mindezen hivatalok megüresedése esetében, az esperest vagy a segédgondnok, vagy azok helyettesei, főlhívják az egyes gyülekezetek presbytériumait, bizonyos határozott idő alatt szavazataik beküldésére.

63. §. Az egyháztanács tagjai, titkos szavazattal választják meg, a megjelölt hivatalra a nézetők és meggyőződésük szerint alkalmas egyént. Ha a gyűlés tagjainak szavazatai, két egyén közt egyenlő számban oszlanának meg,

65. §. Kivánatos, hogy ezen szabály szigoruan keresztül vitessék; épen azért az egyházmegyék és kerületek kötelessége leendő, a nem szavazó egyházak irányában egész szigorúsággal eljárni. A tiszántúli kerületben különben azon eljárás volt gyakorlatban, hogy oly esetben, midőn a kívánt szavazatok a kitűzött határidőre sem küldettek be, a beérkezett szavazatokból kiviláglott általános többség is döntőül tekintetett.

70. §. A budai kánonok a leánygyülekezetekre vonatkozólag azt mondották ki : *Filiales ecclesiae in presbyterio locali matris ecclesiae partem proportionatam habeant.*

72. §. „Egyházi megyének neveztetik több ekklesiának az egyházi kormányzás könnyítése végett alkotott egyesülete” (Dózsa egyházjog 79. lap.) *Mutui inter ecclesias singulas nexus, et directionis causa plures ecclesiae eidem inspectioni pro ximae subordinatae, constituunt senioratum seu tractum.* (Budai kánonok. 8.)

sorshuzás utján döntenek el, hogy kire adassék az egyház szavazata. A lelkésznek az egyházétől eltérő szavazata nem lehetvén, tehát azon esetben is, ha netalán más egyénre óhajtott volna szavazatát adni, mint a kit az egyháztanács többsége kijelöl : a jegyzőkönyv aláírását meg nem tagadhatja. — A választás eredményéről azonnal jegyzőkönyv vétetik fel, az illető jegyző által kiállítva; melynek az elnökök is : a lelkipásztor és gondnok aláírnak s a szavazati iv két pecséttel, u. m. az egyház és lelkészi hivatal pecsétjével pecsételtetik le; s az eképen kiállított szavazati levelek, az esperesti vagy helyettes esperesti, vagy segédgondnoki hivatalhoz küldetnek meg.

64. § Minden egyháztanácsnak csak egy szavazata van, de annyi számban vétetik, a hány lelkipásztorra van a gyülekezetnek.

65. §. Minden egyházi hivatal, az e részben szavazásra jogosítottak szavazatainak általános többségével tölthető be.

66. §. Ha az első szavazásnál senkinek sincs általános többsége, 3- vagy 4-en azok közül, kik legtöbb szavazatot nyertek, jelöltetnek ki új szavazás végett. Oly esetben pedig, midőn a legtöbb szavazatot nyert egyén vagy egyének visszalépnek s a visszalépés a közgyűlés által elfogadtatik : ha a visszalépőkre ment szavazatok általános többséget

73. §. Kivánatos, hogy majd az alkotmányozó zsinat, az egyházmegyék mostani felosztását és kiterjedését is vegye vizsgálat alá; mert ha bár a politikai felosztás szerint nem lehet is egyházmegyéink területét szoroson szabályozni, de mégis figyelembe veendő az; mert az egyházi kormányzás az illető hivatalnokokra nézve, — amennyiben az ottan-ottan a polgári hatósággal érintkezést feltételez és kíván, — sok tekintetben könnyítve leendő azáltal. — Az erdélyi kerületben czélba is vétetett már az egyházmegyéknek az egyházkormányzati érdekek, helyfekvési, kulturális, népességi s egyéb tekintetű igénylő localis viszonyok figyelembevételével új felosztása, amennyiben ez ügyben még 1876-ban egy bizottság küldetett ki. (1876. egyh. ker. j. k. 76. sz.) Meg kell azt kísértetni a többi kerületekben is, szabályul állittatván fel : hogy úgy kell csoportosítani az egyes egyházakat, tehát alakítani az egyházmegyéket, miszerint az egyházi érdekek mellett, a nemzetiségi s anyagi viszonyok kel-

jeleznek : ismét egészen új és szabad választás rendel-
tetik el.

67. §. Ha a 3 vagy 4 kijelölt közül ujjal egy sem
nyerne általános szavazattöbbséget : akkor ismét a két leg-
több szavazatot nyert egyén tüzetik ki megválasztás vé-
gett ; mely esetben ha netalán mind a kettőre egyenlő
számban mennének a szavazatok : a két egyénre nézve a
sorshuzás lesz a döntő.

68. §. Az oly szavazati ívek, melyek nem szabályosan
vannak kiállítva, figyelembe nem vehetők.

69. §. A nem szavazó, vagy hibásan, nem a fenálló
szabályzathoz alkalmazkodva ; vagy nem a kijelölt egyé-
nekre szavazott egyházak irányában, az egyházmegyék
belkörüleg intézkedjenek bizonyos büntetési díj kiszabása
által ; melynek hovaforrása felől is határozni, szintén az
egyházmegyék jogkörébe tartozik.

D) Leánygyülekezetekről.

70. §. A leányegyházakban is a mennyire kivihető —
egyháztanács állittassék, mely szintoly jog- és hatáskörrel
bir a belügyek intézésénél, mint az anyaegyházak presby-
tériumai ; az anyagyülekezettel közösen érdeklő ügyekben
pedig az anyaegyház presbytériumával együtt tanácsko-
zik ; vagy ha önálló egyháztanács nem szervezhető, az
anyaegyház presbyteriuma úgy alakittassék, hogy abban
a leánygyülekezet is képviselve legyen, annak kebeléből
választott egyháztanácsosok által.

lőleg figyelembe vétnessenek ; az egyházmegyéket alkotó gyüle-
kezetek egymásnak mind erkölcsileg, mind anyagilag támogatói
lehessenek s arra képességgel, erővel és tehetséggel, jóakarattal
és buzgósággal birjanak.

74. §. Az erdélyi egyházkerületben sokkal több tagból van
alkotva az egyházmegyei gyűlés, mint az a többi 4 egyházkerü-
letben eddig gyakorlatban volt és e tervzetben is javaslatba
hozatik. Ugyanis Erdélyben az egyházmegyei közgyűlés tagjai :

a) az egyházmegye fő- és algondnokai (kiknek számuk
4—7-ig váltakozik) ;

b) az egyházmegyében levő minden szolgálattelvő rendes
pap, ide értvén a püspöki egyházak rendes és az egyházmegyébe
bekeblezett papjait is ;

c) az egyházmegye területén levő fő- és középiskolák fel-
szentelt és az egyházmegyébe bekeblezett tanárai ;

d) a világi rendből annyi képviselő, a hány szolgálattelvő
rendes pap és az egyházmegyébe bekeblezett felszentelt rendes
tanár van ;

e) az iskolatanítók közül, a világi képviselők hatodrészenek
megfelelő számban választandó képviselők.

A világiak képviselőségét illetőleg :

a) a világi képviselőket választják az egyházközségek
presbytériumai ;

b) az egyházmegyei hatóság alatt álló minden egyházköz-
ség presbytériuma választ annyi képviselőt, a hány szolgálattelvő
rendes pap van abban az egyházban és a hány, az egyházmeg-
yébe bekeblezett felszentelt tanár lakik az egyházmegyében. A

71. §. A leánygyülekezet tagjai hogy minő kötelez-
tetésben állanak az anyaegyházhoz, annak lelkipásztorai
vagy tanítóihoz ; mily mérvben vesznek részt az egyházi
közterhek viselésében : azokat meghatározni kölcsönös
egyesség útján, az egyházmegye jogkörébe tartozik, s azon
egyesség az egyházkerületől nyert megerősítés után lép
érvénybe.

Második szakasz.

Az egyházmegyék.

72. §. Több egyes egyháznak, az egyházi rendtartás
és kormányzás céljából történő egyesülése alkotja az egy-
házmegyét.

73. §. Az egyházmegyék területén változtatás és mó-
dosítás, az illető egyházkerület javaslattevétele és véleménye
után, a zsinat jogkörébe tartozik.

A) Egyházmegyei gyűlések.

74. §. Az egyházmegyei közgyűlést alkotják :

a) az esperest és segédgondnok mint elnökök ;

b) 5 egyházi és 5 világi tanácsbíró ;

c) az egyes gyülekezetek lelkipásztorai s minden
egyes egyházból ugyanannyi számú küldött, mint kép-
viselő ;

d) az egyházmegyében létező középtanodák egy-egy,
és a tanítótestület 2 küldötte ;

e) az egyházi és világi jegyzők.

választásra az illető esperest hívja fel körlevéllel a presbyteriu-
mokat, kitűzvéen abban a választás napját stb.

c) választható minden olyan egyháztag, a ki az egyház-
megye területén lakik, teljes koru, jó erkölcsü és vallásos buz-
góságát az anyaszentegyház közterhei hordozásával tanusítja.

d) a választás után legalább 8-ad nap alatt mindenik pres-
bytérium beküldi az esperesthez a választási jegyzőkönyv má-
solatát pecsét alatt ;

e) miután a szavazatok beküldettek, az esperest össze-
hívja az egyh. megyei közgyűléstől e végre előlegesen kinevezett
bizottságot ;

f) ezen bizottság elkészíti a megválasztott képviselők név-
sorát úgy a világiakra, mint az iskolatanítókra nézve, s azt az
e. m. gyűlés eleibe terjeszti ;

g) ezen e. megyei képviselők 3 évre választatnak.

Az iskolatanítók képviselőit illetőleg :

a) az iskolatanítókból választandó képviselők számát, az
esperest körlevéllel adja tudokra az illetőknek, felhíván őket,
hogy szavazataikat 8 nap alatt bepecsételt levélben küldjék be.

b) szavazati joggal bir az e. megye területén működő min-
denik szolgálattelvő rendes iskolatanító, kivéven a közkereset
alatt levőket ; ugyanezek választhatók is.

c) a szavazatot tartalmazó levélbe annyi iskolatanító neve
irandó, a hány iskolatanítói képviselő van kiírva az esperesti
körlevélben. stb.

A budai kánonok az egyházmegyei tanács szervezésére
nézve azon intézkedést foglalják magukban, hogy az esperest

Mindezen tagok tanácskozási és szavazati joggal bírnak.

75. §. Az egyházmegyei gyűlést az esperest és segédgondnok egyetértőleg hívják össze minden évben legalább egyszer; azonban ha a szükség és körülmények igényelik, többször is. A gyűlés tartásának indoka s a tanácskozás legfontosabb tárgyai a meghívó levélben mindig jeleztesse nek. — Ha a két elnök közül az egyik bármi ok miatt az összehívásnál közre nem működhetnék: a gyűlés meghirdetését az egyik elnök vagy annak is akadályoztatása esetében, a helyettes vagy helyettesek is teljesíthetik.

76. §. A közgyűlés nyilvánosan tartatik.

77. §. A közgyűlést könyörgés előbocsátása mellett az esperest, vagy akadályoztatása esetében a legidősb egyházi tanácsbíró nyitja meg és zárja is majd be.

78. §. A közgyűlés mindig kettős elnökség alatt tartandó; ha az egyik elnöktárs a megjelenésben akadályoztatnék: azonnal helyettes elnöktársul a legidősb tanácsbíró alkalmaztassék vagy az egyházi, vagy a világi tanácsbírák közül; a szerint a melyik részről nem jelenhetett meg a rendes elnök.

79. §. A közgyűlés mindig az alkotó tagok igazolásával kezdődik.

80. §. Minden egyház köteles a közgyűlésben részt venni. Ha a lelkész vagy az egyház világi képviselője bármely ok miatt meg nem jelenhetne, ez az elnökségnek vagy előlegesen, vagy a körülmények szerint utólagosan indokoltan bejelentendő; melyről az elnökség a közgyűlésnek tesz jelentést.

és segédgondnokon kívül egyenlő számú világi és egyházi tanácsbírák választandók; rendkívüli és az egész egyházmegyét vagy annak nagyobb részét illető esetekben azonban, minden egyes egyház egy vagy két követe is meghívható; ugyanazon egy követ több egyházat is képviselhetvén. Az egyházmegyei gyűlés ülnökeinek száma az egyházmegyék terjedelméhez és az egyének bőségéhez képest maguknak az egyházmegyéknek meghatározására hagyatik; ugy azonban, hogy az esperest és világi gondnok beszámításával sem 6-nál kevesebb, sem 12-nél több ne legyen a jegyzőkön kívül. (Lásd Budai kánonok 8. és 10.)

Az 1821. évi general konvent pedig annyit mondott ki, hogy a traktuale consistórium tagjai, a traktusoknak nagyságához képest 4 világi és ugyanannyi egyházi assessoroknál kevesebb, 6-nál pedig több ne legyen, ide számlálván már a coadjutor curator és esperest urakat is. — Tehát a budai kánonok értelmében határozott.

Az 1860. szept. hóban Debreczenben tartott egyetemes értekezlet azt határozta, hogy joga van minden presbytériumnak a gyülekezet lelkipásztorát, illetőleg lelkipásztorait s ezeken kívül a lelkipásztorokkal egyenlő számú más követekeket az egyházmegyei közgyűlésekre képviselők gyanánt elküldeni; a kik is ott minden közigazgatási vagy kormányzati ügyekben nemcsak tanácskozási, de személy szerinti szavazási joggal is bírandanak.

Ezen gyakorlat szerint óhajtanám jövőre is szervezni az egyházmegyei gyűléseket, megpótolván még azzal, hogy a ta-

81. §. A közgyűlésről indokolatlanul elmaradt lelkészek, tanácsbírák, képviselők irányában mikénti eljárás, az egyházmegyék belkörü intézkedésének hagyatik fen.

82. §. Az egyházmegyei gyűlés hatás- és jogköre.

Az egyházmegyei gyűlés tanácskozik és határoz általában, minden az egyházmegyét illető egyházi és iskolai közigazgatási ügyekben.

Tehát ezen gyűlés hatáskörébe tartoznak, kizárólag ott tárgyalandók:

a) az egyházkerületi gyűlések jegyzőkönyveiben foglalt felhívások, utasítások és rendeletek.

b) az egyházmegyei pénztár, lelkészi és tanítói gyármoldák ügyei, melyeknek megvizsgálására s azokról jelentéstételre bizottságot küld ki.

c) megüresült egyházmegyei hivatalok betöltése felletti intézkedés; a megválasztottak felesketése; az esperest és segédgondnokok kivételével, kik az egyházkerületi gyűlésen esküsznek fel.

d) az esperestnek az iskolák és egyházak látogatásáról évenként írásban benyújtott részletes jelentése; az ennek folytán előállott szükséges intézkedések megtétele.

e) leánygyülekezetek anyásítási ügye, vagy anyaegyházak leányosítása.

f) a belhivatalnokok díjleveleinek változtatása vagy módosítása.

g) indítványok, kérvények s kiküldött bizottságok jelentései s egyéb beadványok.

h) egyházkerületi gyűlésekre képviselők választása.

nitói testület is képviselve legyen küldöttei által, a tanácskozássokba befolyhatván. Ugyanezen jogot élvezné az egyházmegyében létező minden középtanoda, hogy t. i. egy küldött által képviseltessék.

Az egyházmegyei látogatásának minden egyes gyülekezetről, annak szellemi s anyagi jólétéről vagy az akadályokról s hiányokról, melyek helyenkint az egyházi élet teljes felvirágzását gátolják: hű és biztos képet kelletvén nyújtani; nagyon természetes, hogy a gyülekezet kebelében levő tanintézetek fellet is közvetlen felügyeletet gyakorol, azokról az egyházmegyének jelentést ad és így a tanítók és tanárok mint alkotó elemei tekintendők az egyházmegyei közgyűléseknek. (Mindennek bővebb indokolása az iskolaügy szabályozásánál fordul majd elő.)

Vannak még az egyházmegyékben bizonyos hivatalnokok, nevezetesen: pénztárnok, számvevő, ügyvéd, levéltárnok stb. ezeknek ha nem gyűlést alkotó tagok közül vannak választva: csak tanácskozási joguk van, de szavazati joggal nem bírnak.

77. §. Az erdélyi kerületben a gyűlést rendes istenisztelet előzi meg mindig (így van ez a Királyhágón innen levő több egyházmegyében is), még pedig az esperest az egyházmegye lelkészei közül egyet előre megbiz az egyházi beszéd tartásával, melynek alapjául szolgáló szentírási helyet is megjelöli és tudatja az illetővel a gyűlés előtt legalább 4 héttel. — Szép és követésre méltó eljárás; de vigyázni kell, hogy pusztá látványossággá és üres czeremóniává ne alacsonyíttassék.

*

i) az egyházmegyei népiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyve vagy jelentései.

83. §. A közgyűlés tanácskozási szabályai:

a) A közgyűléshez intézett minden kérvény vagy beadvány, a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 4 nappal az elnökséghez beadandó, hogy a tárgysorozatba felvétel-hessék; a későbbben beadott s a tárgysorozatban nem foglalt kérvény vagy jelentések, csak akkor vehetők fel, ha az elnökség azokat halaszthatlannak tartja, a közgyűlés is olyanoknak ítéli; és azok miatt érdemleges tárgyalást igénylő ügyek nem maradnak el.

b) A napirendet vagy tárgysorozatot az elnökség készíti és felolvastatja; a közgyűlésnek azonban joga van valamely tárgyat — ha az annyira fontos és sürgős — soronkívül is tárgyalni.

c) Az elnökség nyitja meg s vezeti a gyűlési tanácskozásokat; örködik a csend és rend megtartása felett; a tárgytól eltérőket a tárgyra visszavezeti s a rendsértő szónokot vagy előadót beszéde félbeszakításával is rendre utasítja.

d) A jegyzők felolvassák a tanácskozás tárgyait képező ügyiratokat, feljegyzik a szólani kívánók neveit, az elnökség felszólítására összeszámítják a szavazatokat, följegyzik s jegyzőkönyvbe írtatják a közgyűlés határozatait.

78. §. Lehetne a helyettes elnököt az illető tanácsbírák közül választani is, de egyszerűbbnek tartom ez eljárást és több kellemetlen összeütközésnek és félreértésnek is eleje lesz véve, ha a legidősebb tanácsbíró végezi e tisztet. Általában szabályul kell fölállítani, hogy az esperesti és segédgondnoki hivataloknak halál által történő megüresedése esetében is, azonnal a legidősebb tanácsbírák alkalmaztassanak, és legyenek megbizva a teendő végzésével azon időig, míg rendszeres választás útján azon hivatalok betöltetnek.

81. §. Némely egyházmegyében gyakorlatban van a meg nem jelent tagok megbírságolása; más egyházmegyék nem használnak ily anyagi kényszerítő eszközt, az illetők vallásos érzetétől és érdekelttségétől várva, hogy ezen erkölcsi köteleességeknek eleget tenni igyekeznek. — Legczélszerűbb lesz ezt az egyházmegyék belkörü intézkedésére bízni.

82. §. Az erdélyi kerületben létező jelenlegi viszonyok szerint az egyházmegyei közgyűlés jogkörébe tartozik még:

az egyházmegyei fő- és algononoki hivatalra, a szavazatok többségét nyert 3 világi egyént ajánl az igazgatótanács útján a kerületi gyűléshez, szabályszerű megválasztás végett.

Választja az egyházmegyei házassági törvényszék ülnökeit általános szavazattöbbséggel 3 évre, az egyházmegyében levő rendes papok közül és az egyházmegyei köztörvényszék papi és világi ülnökeit; utóbbiakat az egyházmegye világi képviselői közül hasonlólag 3 évi tartamra.

82. §. c) Az esperest és segédgondnok, hivatalos esküjüket az egyházkerületi közgyűlésen teszik le mint a kerületi köz-igazgatási és törvényszéki hatóságnak tagjai. — A dunántúli kerületben eddigé az eljárás volt gyakorlatban, hogy az általános szavazattöbbséget nyert esperest vagy segédgondnok megválasztása, a szuperintendens által az illető egyházmegyének

e) A vita alatti tárgy alapelveihez s lényegéhez egyszerűen többször szólni nem lehet, csak az indítványozónak, esetleg az ellenindítványozónak van joga a végzés kimondása előtt még egyszer felszólalni. — Az elnökség s azon hivatalnok, kire az ügy leginkább tartozik, mindannyiszor hozzá szólhatnak a tárgyhoz a határozat kimondása előtt, valahányszor felvilágosítást nyújthatnak a tárgy megértésére és az ügy kiderítésére nézve.

f) Szót kérhetnek azok, kik napirendet indítványozni, netalán személyes kérdésben vagy szavaik elmagyarázása miatt válaszolni s a tanácskozási szabályokra hivatkozni akarnak.

g) Szólót félbeszakítani csak az elnökségnek és csakis akkor van joga, ha szükség a tárgyra visszatéríteni vagy rendre kell utasítani.

h) Tárgyalás befejezte után végzés kimondása előtt felhívja az elnökség a gyűlés tagjait, akarnak-e még a tárgyhoz szólni? s ha többé szólni kívánó nem jelentkezik, a szólók többsége szerint is kimondható a határozat. Öt tag kívánatára azonban, köteles az elnökség a kérdést szavazásra kitűzni.

i) Ha a tárgy több részből áll, a többség kívánatához képest részekre osztva bocsáttatik szavazás alá, s a kérdés mindig úgy teendő fel, hogy a szavazás egyszerű igen és nemmel történhessék.

tudtára adatván, azonnal mint az egyházmegyének választott hivatalnoka az egyházmegyei gyűlésen is felekkettett s hivatalába beállítottat s a kerületi gyűlésen ismét esküt tenni köteleztetett (1846. 20. sz. e. k. határozat) A dunamelléki kerületben pedig az 1846. évi 33. sz. végzés szerint, azon régiebb szabály, mely szerint az esperestnek és trakt. kúratornak a gen. consistorium színe előtt kellett felekkettetni, eltöröltetett; és mind a voksoknak felbontása, mind a meghiteltetés, a tract. consistorium színe előtt végeztetni határozatott, ugy azonban, hogy a meghiteltetés előtt a gen. consistorium előtt a választás bejelentessék.

82. §. Az egyházmegyei közgyűlés jog- és hatáskörének megállapításánál figyelembe veendő a tiszántúli kerületből a szatmári egyházmegyének azon érvényben álló intézkedése, mely szerint ugynevezett egyházmegyei számoltató széket szervezett és tart fen. És ez főleg az oly egyházmegyékre, melyek nagy számu kisebb gyülekezeteket foglalnak magukban, nagy jelentőségű és hasznos intézkedésnek tartható. Ugyanis a nevezett egyházmegyében a gondnokok számoltatására nézve következő szabályzat áll fen:

1) minden egyházgondnok első számoltató bírósága saját egyházának közgyűlése;

2) az így megvizsgált számadás az egyházmegyei elnökség mint 2-od bíróság ítélete alá bocsáttatik, mely azt az ugynevezett canonica vizitáció alkalmával végezi.

3) az ezen vizsgálatokon keresztül ment számadás, ha az illetők szükségét látják, az egyházmegyei számoltató gyűlés mint 3-ad foku felebbezési bíróság elé felebbezhető.

4) e számoltató gyűlés az egyházmegyei közgyűléssel ugyanegy, annak tagjai az e. m. elnökség, jegyző és 4 közel eső tanácsbíró; a szükséglethez képest minden évben 1-szer vagy

k) Minden tárgy eldöntésénél általános többség határoz; szavazatok egyenlősége esetében az elnökség dönt.

l) A vita alatti tárgyra vonatkozó indítványok azonnal tárgyalandók, ha a közgyűlés azoknak elnapolását vagy mellőzését el nem rendeli.

m) Önálló indítványok mindenkor írásban adandók be, a közgyűlés határozván meg, hogy azonnal felvétesse nek-e tanácskozási tárgyal, vagy a következő gyűlésre halasztassanak.

n) Ha a gyűlés több napig tart, a tanácskozás az előbbi nap tárgyalása j. könyvének hitelesítésével veszi kezdetét; ha pedig csak egy nap tartatik a gyűlés, — kivéve a nagyon fontos és sürgős ügyeket, melyeknek jegyzőkönyvei kívánatos, hogy a gyűlés által hitelesíttessenek — bizonyos tasok küldetnek ki és bizatnak meg a hitelesítéssel.

84. §. A gyűlés határozatképes, ha a meghirdetés kellő időben — a gyűlés kezdete előtt 8—10 nappal — történt, bármely számban jelentek is meg a tagok.

85. §. A közgyűlés minden határozatát, ha abban egyes megnevezett végrehajtók kiküldve nincsenek, az elnökség hajtja végre s foganatosításáról a közgyűlésnek esetről esetre jelentést tesz.

86. §. Az egyházmegyei gyűlés hogy állandóan egy helyen vagy váltakozva tartassék-e? az egyházmegyék intézkedésére bizatik.

87. §. A gyűlési tagok napidijjai tekintetében szinte a helyi viszonyok és körülmények az irányadók.

2 szer összeül stb. (Lásd Kiss Kálmántól Geleji Katona István egyházi kánonai és a szatmári ref. egyházmegye érvényes statutumai. Kecskemét, 1875.)

84. §. Az erdélyi kerületben a meghívásnak aképen kell eszközöltetni, hogy a közgyűlésre kitűzött határnap előtt legalább 8 nappal értesüljön arról mindenik egyház; e végre köteles a lelkész a gyűlés idejét vasárnap délelőtti istenitisztelet alkalmával kihirdetni a templomban és tudatni az egyházban lakó képviselővel. . .

86. §. Némely egyházmegyében állandóan egy helyen tartatik a közgyűlés, más megyékben pedig az egyházmegyék egyházi sorra vétetnek; mindenik eljárásnak van előnye és hátránya is. Az erdélyi kerületben annyi van kimondva: „az egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyének lehetőleg központi, vagyis olyan helységébe hivandó össze, a melyben a gyűlés tagjai elláthatják magukat étellel és egyéb szükségletekkel.“

87. §. A gyűlési tagok napidijjai tekintetében az erdélyi kerületben a mondatott ki: úgy a világi mint az egyházi képviselők sem napdíj, sem uti költség, sem semmi más javadalomban nem részesülnek.

Végül megjegyzendő, hogy az erdélyi kerületben egyik egyházmegyei közgyűléstől a másikig az egyházmegye kormányzatára s közügyeinek vezetésére az egyházmegyei tanács (trattuale consistorium) van hivatva. Elnöke az esperest; tagjai: az egyházmegyei fő- és algonodnokok, az e. m. rendes jegyző és director. — Ezen e. m. tanács rendesen minden 3 hónapban összeül, ha a szükség kívánja többször is. Ezen tanács ügyel fel az egyházmegyében minden iskolai, gazdasági, építkezési,

B) Egyházmegyei törvényszék.

88. §. Az egyházmegyei törvényszéket alkotják: az esperest és segédgonodnokok mint elnökök, 5 egyházi és 5 világi tanácsbíró, az egyházmegyei jegyzők, de ez utóbbiak szavazati joggal csak akkor bírnak, ha választott tanácsbírák is egyszersmind.

89. §. Törvényszéki tanács tartatik, rendesen minden évben a tavaszi egyházmegyei közgyűlés alkalmával. Rendkívüli esetekben azonban az elnökség más alkalommal is hívhat össze törvényszéket.

90. §. A törvényszék tanácskozásai nem nyilvánosak, csak a megnevezett szavazati joggal bíró tagok s a jegyzők vehetnek abban részt.

91. §. Tárgya a törvényszéknek minden peres ügy, a hol t. i. vizsály, egyenetlenség fejlődött ki az egyház és behivatalnokok között, vagy pedig erkölcsi beszámítás, hivatali hanyagság alá eső tények, vétkek és kihágások forognak fen, a melyek komoly roszalást vagy megfeddést sőt magasabb mérvű büntetést igényelnek.

92. §. Az egyházmegyei törvényszék csak oly ügyekben bíraskodhatik, melyekben a kellő vizsgálati eljárás a mint az a fegyelmi szabályokban meg van határozva, megtörtént.

(Hogy miképen történjék a tárgyalás, lásd részletesen a fegyelmi szabályok és perrendtartás czim alatt.)

jogi és törvénykezési ügyekre. Elintéz az időközben felmerült és halasztást nem szenvedhető olyan kérdéseket is, a melyek különben az e. m. közgyűlés elébe tartoznának; de határozatairól, rendeleteiről utólagosan értesíti az e. m. közgyűlést. Hivatva van arra is, hogy az e. m. közgyűlésnek határozatait teljességbe vegye. — Ez így rendszerezve a királyhágón innen levő 4 kerületben nem vólt életbe léptetve. Ott van az esperest és segédgonodnok, intézkedjenek az ily sürgős esetekben, az egyházmegyei gyűlés utólagos jóváhagyásának reményében; ha pedig nagyon fontos és kényes természetű ügyek merülnének fel, akkor legcélszerűbb és biztosabb, rendkívüli közgyűlést hívni össze, hogy a felelősség terhét és súlyát az elnökök magukról elhárithassák.

88. §. Az erdélyi kerületben az egyházmegyei köztörvényszék elnöke az esperest, tagjai az egyházi és világi ülnökök, kiknek száma egyik-egyik részről négynél kevesebb és 10-nél több nem lehet. Az egyházmegyei fő- és algonodnokok a világi tagok számába, valamint az esperest, jegyző és director a papi ülnökök számába beszámíttatnak. Ezen törvényszék itél mint első folyamodásu bíróság a papok és énekvezetők, nemkülönben a felekezeti néptanítók, számadó gonodnokok és egyházi szolgák felett, azoknak minden fegyeimi és más tisztán egyh. ügyekben.

A megválasztott ülnökök az e. m. közgyűlés előtt szék-bírói esküt tesznek le.

Ugyanilyen szerkezetű az e. m. házassági törvényszék.

Ezen törvényszékeknel apa fiával, testvér testvérel és ipa vejével széket nem ülhet.

(Folyt. köv.)

Tóth Sámuel.

Önmagunkért!

Minden figyelmes vizsgáló előtt régóta feltűnő lehet az, hogy egyházi lapjaink szinte kifogyhatatlanok egyházi bajaink s fogyatkozásaink orbi et urbi hirdetésében. — Nem mulik el hét, hogy egyikben vagy másikban ne olvashatnánk a közöttünk uralkodó végtelen tespedésről, sülyedésről, chaosról, lelkészeink hanyagságáról s tudatlanságáról, hiveink egyháziatlan s vallástalan voltáról és más e féle kellemes dolgokról. — Elvértve jelennek aztán meg oly cikkek is, melyek a ránk halmozott vádakra legalább némelyikét igyekeznek meggyengíteni s bennünket s állapotainkat némileg kedvezőbb színben feltüntetni. — De mit ér az ily jóakaratu kísérlet? a következő két-három szám, ismét új vádakkal, ismét új támadásokkal van tele és ami kevés jót az előbbi ismertető mondott felőlünk: az utóbbiak tiz annyi rosszal igyekeznek azt gondosan eltakarni, nehogy még valaki észre találja venni? Valóban, ha egy idegen, vagy más vallásfelekezethez tartozó egyén eme cikkekben akarna bennünket, egyházunkat és felekezetünket megismerni: kétségen kívül igen szomorú igen sötét képet alkothatna rólunk lelkében; és azon érzéshez képest melyel irántunk viseltetik: bizonyára vagy keservesen sirna, vagy kárörvendve nevetne — az ő véleménye szerint, — mulhatlanul és nagyhamarsággal bekövetkezendő végromlásunk felett.

Régen várom már hogy valaki majd felszólal e tekintetben. De mivel mind hiába, — igénytelenségem mellett is — bátorságot veszek magamnak, felhívni a közfigyelmet ez eljárás helytelen voltára s szives bizalommal felkérni az illetőket, hogy midőn ily cikkek megírásához fognak: tegyék szívükre előbb kezőket és kérdezzék meg saját lelkiismeretöket, hogy valyon fognak-e azokkal valamit használni a közügynek? és tekintsenek szélyel s győződjenek meg róla, hogy valyon a nagyvilágban, van-e valahol párja annak az eljárásnak, melyet mi magunk egyházi ügyeink, intézményeink és férfaink megbírálásánál oly szívós kitartással követünk? és valyon egy elfogulatlan szemlélő (hát még egy ellenünk elfogult?) micsoda meggyőződést szerezhet rólunk eme saját nyilatkozataink után?

Nem kívánom én azt teljességgel, hogy jézsuitai fogásokkal szépitgessük magunkat, fogyatkozásainkat, vagy épen hibáinkat. — De igen is kívánatosnak tartom azt, hogy minden igaz ok nélkül, a használni akarás komoly szándéka nélkül, merőben irkálási viszketegből, sokszor egy kevés jóakarattal és tapintattal meggyógyítható sebeinket: ne vigyük azonnal dobzó mellett a nyilvánosság piacára; közintézeiteinket s intézményeinket ne dobáljuk vagy kell vagysem a gyanusítás, a böcsmérlés sarával; hiveinket, tanítóinkat, tanárainkat, lelkipásztorainkat, főleg kormányzó férfainkat, most egyenként, majd egyetemesen, ne állítsuk ki annyiszor a szégyenkőre, ne kissebitsük, ne gyalázzuk őket ország-világ előtt szüntelenül, minden jobb érzésük méltó megbotránkozására! Valóban oda jutottunk már, miézerint félve kell óvakodnunk, nehogy valamelyik egyházi lapunk kevésbbé mivel hallgatónk kezeibe jusson, mert ha olvasná azon cikkeket, melyek e lapokban oly gyakran foglalnak helyet s megtanulná belőle a többek közt p. o. hogy mily tudatlan, hanyag stb. az ő papja; mily basáskodó, érdekhajhászó, kötelességét nem értő stb. az ő esperesse; mily kétszínű, köpönyegforgató, nagyravágyó, jogfeladó stb. az ő püspöke; mily tökéletlenek a főiskolai tanárok, tantervek etc. etc. bizonyára a kegyelet utolsó szikrája is kihalna szivéből

az egyház és az egyházi emberek irányában. — Száma nélküli példákat hozhatnék fel állításaim illusztrálására, — de mivel azok, úgy is nyilván ismeretesek, feleslegesnek tartom. — Nem állhatom meg azonban mégsem, hogy a legújabb időből, legalább egyetlen példát — és pedig a legszelidebbek egyikét fel ne hozzak, — mely is a következő: Az „Egyházi és isk. lapok“ mult évi 51-ik számában Mészáros Samu óbudai ref. lelkész, a háládatos sziv nemes örömeivel mondja el, hogy az óbudai egyháztanács, a lelkészi conventionalist, melynek némely pontjai, az idők mostohasága miatt, ma már kevesebb értéket képviselnek mint az 1874-ik évi szervezés alkalmával képviseltek: egész nemeslelkűséggel a mai viszonyokhoz képest átalakította s az eredetileg tervezett 1200 frtnyi teljes értékére felemelte. — Azt gondolná az ember, hogy nem lehet oly tiszta szivü protestans, ki az előadott tényt, mint az egyháziasság és buzgó jóakaratu szép nyilvánulását örvendetes tudomásul nem venné? és az óbudai egyháztanácsnak a nemes vagy „fenkölt“ lelkü jelzőt szives készséggel meg nem adná, sőt magát a tényt, mint követésre méltó szép példát, alkalmilag felemlíteni és felhasználni elmulasztaná. De nem addig van az atyámfia Mészáros Sámuel! A volna még a szép, hogy te háládatos szived tiszta örömet zavartalanul élvezzed? a volna még a szép, hogy egyházad jóakaratu presbyteriuma, nemes tettének jutalmát, az elismerés szerény koszoruját megtépetlenül tűzze halantékára? a volna még a szép, hogy a ti példátokon lelkesülni akarók a gúny és kicsinylés hideg vizével idejekorán le ne hűtessenek? Hát arra való-e a virág csak, hogy egyedül a méh szivja ki belőle a mézet? Hát a szegény pók mivel s honnan éljen? Ime az „Egyházi és iskolai lapok“ folyó évi 3-ik számában megjelennek az „ártatlan csipkedések“ s ezeknek írója már egyáltalában nem talál a virágban mézet, s mintha csak az volna hivatása — kedvére szörpölgeti belőle a mérget? — Általa az óbudai presbyteriumnak egy elismerő szó sem jut, a miért nemes kötelességét nemesen teljesítette sőt kigunyolás érte a jutalom. — Hogy is ne? hiszen, haszontalau szolga, mert csak azt cselekedte a mivel tartozott! a lelkész pedig egyenesen rendreutasittatik, a miért szive háláját, keble elismerő szavát nyilvánosan „doóra“ ütötte. — De hát az Isten szent szerelméért! ugyan kinek ártott az óbudai lelkész az előadott s minden nemesen gondolkodó egyén előtt elismerésre méltó tény nyilvánosságra hozásával? nem inkább dicséretes s a hasonló helyzetben lévőknek követendő példát mutatott-e fel? És az ártatlan csipkedések írója viszont, ugyan kinek használt az ég alatt csipkedései megírásával? ugyan adott-e ösztönt vele egyetlen léleknek is arra, hogy ha többet nem tesz is a jó és igaz ügy mellett: legalább szavát felemelje érette? Legyen ez egy példa elegendő felszólalásom igazolására s vegyék szives figyelembe ezt mindazok, a kiket illet . . . önmagunkért!!

(Vége köv.)

Rácz Miklós.

Egy másik szó a lelkészi stólahoz.

Az Ev. Prot. Lap folyó évi 9-ik számában „a lelkészi stóla“ czim alatt Bekes aláírással egy cikk jelent meg, melyben a stóla körül előforduló visszaélések elősorolása után cikkíró ur azon meggyőződését is közli, hogy „az ily apróságok a nyert anyagi haszonnal hasonlithatatlanul nagyobb szellemi kárt okoznak nemcsak az illető egyénnek, hanem a hivatalnak is.“

Hol, és mely vidéken lakik Bekes ur, nem tudom; mint szintén azt sem, hogy a cikk alá irt név álnév-e vagy nem? következképpen azt sem tudhatom, ha vajjon nem a mi vidékünk visszaéléseit írta-e le cikkében; mert az ott leirtak — a helybeli felektől megkivánt keresztlevelek kiváltásán kívül — vidékünkön is mind gyakorlatban vannak.

Igazat adok Bekes urnak, hogy a rendes díj kétszeres, sőt háromszoros felyülfizetése szellemi kárt okoz; mert magam is nem egyszer hallottam híveimet zugolódni, midőn a szomszéd egyházakból hozva menyasszonyt, ott az esketésért 6 frtot, a késelemért külön egy forintot fizettek; és a velem bizilmasabb lábón állók, alig várták, hogy ennek oka felől tölem tudakozódjanak, s megvallom, meg voltam akadva a felelettel, és csak a gyakorlatra hivatkoztam.

Helyeslem, hogy Bekes ur a lelkészi díjakban egyöntetűséget óhajt, s ennek eszközlését a zsinati előmunkálatokkal megbizott n. é. küldöttség figyelmébe ajánlja; csak azt sajnálom, hogy Bekes ur az életből merített cikkében egyuttal ezen szellemi kárt okozó bajnak mikénti orvoslására nézve véleményét is nem nyilvánította. Hogy bajainkat, óhajtásainkat nyilvánítsuk, arra az idő soha alkalmasabb nem volt, mint épen most, midőn a zsinat ajtaja előtt állunk; de ez szerintem még csak egyoldalú eljárás, mert a zsinati előmunkálatokkal megbizott küldöttség kétségen kívül óhajtja ismerni az egyház tagjainak véleményét is, hogy annak lehető figyelembe vételével készíthesse elő munkálatait.

Bekes ur már felismerte a stólak és családívek körül divatozó, s szellemi kárt okozó betegséget: ne állapotják meg tehát a féluton, hanem a lelkészi tekintély megóvására czélzó jeles cikkének kiegészítéseül sziveskedjék közölni a baj orvoslására vonatkozó véleményét is. Hihetőleg lesznek a hivatottak között olyanok, kik indítványához pro et contra hozzá fognak szólni, és ezen hozzászólás kétségen kívül nagyon könnyíteni fogja munkálkodásában a zsinati előmunkálatokkal megbizott küldöttséget.

A milyen élvezettel olvastam a Bekes ur említett cikkét, épen olyan leverőleg hatott reám a tiszántúli egyh. ker. püspöki hivatalától f. évi febr. 13-án 192. sz. a. kibocsátott körlevél, melyben a közokt. minisztérium azon rendelete közöltetik, hogy „miután a gyámsági és gondnoksági ügyek az 1877-ik évi XX. t. cz. 230. §-a szerint rendezettek, tehát az anyakönyvvezető közegek kötelesek a jegyző felhívására a kiskoru örökösök születésére vonatkozó bizonyítványt hivatalból díjmentesen kiszolgáltatni.“

Ez úgy tisztázására nézve előlegesen is kijelentem, miként én a kiskoru születésére vonatkozó bizonyítvány alatt az ugynevezett keresztlevelet értem, melynek kiadásáért egyházker. végzés szerint egy forint van rendelve, de azt ezután a kiskoruak részére díjmentesen kell kiadnunk. Tehát azon országgyűlés, mely a tanítók és jegyzők részére országos nyugdíjat eszközölt, rólunk lelkészekről is megemlékezett; csakhogy ezen megemlékezésről elmondhatjuk a búsongó földmivessel: „adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.“ Gyanitom a czélt, mely az országgyűlést ezen §. hozásában vezette, hogy t. i. a kiskoru keresztleveléért való fizetés az árva vagyont ne apaszsa. Nagyon helyeselheto szent czél; csak az a feltűnő benne, hogy midőn a lelkészek az árva vagyon körül díjmentes eljárásra köteleztetnek, akkor ugyanazon vagyon körül ingyen senki se tesz egy lépést sem. A jegyzők a leltár felvételéért, a gyámok, az előjárók az árva vagyon elárvereléséért fizetést, napdíjat húz-

nak, és mindezen kiadások az árva vagyont fogyasztják, s a szent czél csakis a lelkészek díjának megvonásával eszközöltetik. Nem az irigység, nem az árvák iránti részvétlenség szól belőlem, hanem a méltányosság, melyszerint a milyen mértékkel mérünk az egyiknek, olyannal mérjük a másiknak is; ha a jegyzők fizetést huznak az árva ügyben tett írásaikért: akkor nyerjenek fizetést a lelkészek is, ugyanaz ügyben tett fáradozásaikért. Vagy ha az árva vagyon iránt kiméletből megvonjuk a keresztlevél díját a lelkészektől: ugyanazon tekintetből vonattassék meg a fizetés mindazoktól, kik az árvaügyet szolgálják. Ez az igazság, ez a méltányosság.

Azonban ezen felszólalásra azt lehet mondani, „már késő“, mert az 1877-iki XX. t. cz. 230. §-a szentesítést nyert, és így már olyan törvény, melyet teljesíteni kell, de kifogásolni nem lehet. Elismerem és meg is vagyok győződve, hogy minden lelkésztársam engedelmeskedni fog a szentesített törvénynek, és a tekintetes jegyző uraknak előbb csak „felhívására“, majd idő jártával parancsolatára a kiskoruak keresztleveleit díjmentesen fogja kiadni. De hát nekünk lelkészeknek, kik ezen törvény által különben is csekély fizetésünknek egyik részétől látjuk magunkat megfosztatva, nekünk, kik azáltal, hogy csakis tőlünk kivántatik az árva ügyben a díjmentes eljárás, magunkat méltán sértve érezhetjük, vajjon nekünk nem lehetne-e ezen törvény megváltoztatásáért folyamodnunk? Én azt hiszem, hogy igen. Ugyanazért ez ügyet a nt. egyh. megyei, és ft. egyh. ker. gyűlések figyelmébe ajánlani bátor vagyok.

Csicséri.

K Ü L Ö N F É L É K .

— Nagy Mihály komáromi ref. lelkész, nyugalomba lépett szuperintendens, cs. k. tanácsos márczius 19-én d. e. 9 órakor, 90 éves korában Komáromban meghalt. — A temetés 22-én ment végbe. A nagyérdemü férfiú született volt Rétalapon (Gömör) 1788. év decz. 14-én, tanult Pápán, meglátogatta a bécsi, jénai, göttingai és marburgi egyetemeket; 1815-ben lett tanár a pápai kollégiomban; azután a kócsi egyház lelkészévé, 1822-ben a tatai egyházmegye jegyzőjévé, 1827-ben pedig esperessé választatott; az 1839—40-iki országgyűlés alatt diétai prädikátor volt, majd egyházkerületi főjegyzőnek, 1845-ben pedig Tóth Ferencz halála után a Dunántúli egyházkerület szuperintendensének és komáromi lelkészül választatott meg; — 1865-ben ülte 50 éves hivatali szolgálatának örömnepét. Az Ur megáldotta hosszú élettel, aczél jellemmel, a legbuzgóbb szorgalommal s szemléléssel annak, miként haladt s fejlődött a válságok zivatarain át a magyar prot. egyház, melynek dics- teljes, rendíthetlen szolgálja, oszlopa volt utolsó lehelletig. Ragyogjon példája a késő nemzedék előtt is, áldás emlékezetére, béke elnyugodott poraira!

— Hittanszaki társulat köszönete. Tiszteletes Rácz Miklós kunhegyesi lelkipásztor ur, egykor a debreczeni főisk. hittanszaki önképző társulat alapító és lelkes tagja, fényes tanujelét mutatá be közelebről is társulatunk iránt való szeretetének azáltal, hogy annak — az általa készített, s a kunhegyesi ref. templomban 1877. és 1878. január elsején elmondott két kitűnő egyházi beszédéből 75 példányt ajándékozni sziveskedett. — Kisérő levelének jeligéje ez: „Ezüstöm és ara-

nyom nincsen nekem, a mim pedig vagyok, azt adom néked.“ (Csel. III. 6.) — Mit midőn nyilvánosságra hozni, s az igen tisztelt lelkész urnak — a társulat nevében — legforróbb köszönetemet kifejezni szerencsés vagyok, — nem tartom feleslegesnek feltüntetni azt, hogy együletünk a példányok értékesítése s ezáltal anyagi és szellemi haszon előmozdítása tekintetéből miképen intézkedett. — A választmány egyező határozata folytán a példányok — a tagok között fele áron, tehát 10 krért kiosztattak, s a begyűlt 7 frt 50 kr. egy szabadon választandó alapigéjü ujévi egyházi beszédre pályadíjúl kitűzetett. Debreczen, 1878. márczius hó 21. Hajdu Zsigmond, h. önk. t. elnök.

— Csuthy Zsigmond egyháztörténete e héten hagyja el a sajtót.

— (Halálozás.) Szabó Ferencz 3. éves kitünő debreczeni joghallgató szülőföldén Uj-Fehértón f. évi márcz. 21-én mellbetegségben néhány havi szenvedés után meghalt; a főiskolai énekkar s joghallgatók megjelentek temetésén. A jogászegyelő-egylet 35 frtot szavazott meg a temetés ünnepélyesbbé tételére, tanulótársai pedig myrtus koszorut helyeztek az elhunytjának sírjára. A jeles ifju vesztesség szüleine, az iskolára s a tudományra; birta életében a közbecsülést és méltatást. Béke az elköltözöttnek!

— Vetter Antal tábornok védelmi művére „tanulmányok a szentírás és a tudományok közötti állítólagos eltérésekről“ (egy kötet), előfizetés 2 frt, mely Tisza Lászlóhoz (Budapest, Sándor-utca, gr. Degenfeld-ház) küldendő. A mű május hó végén jelenik meg. Korunk materialismusa ellen védi e mű a biblia örök igazságait; hogy világi ember és hős katona teszi ezt, annál szebb és dicsőbb tünemény! Ajánljuk közpártolásra e művet, melyről Lapunk 1876. február 25-iki száma már emlékezett volt.

— Irodalmi hírek. Megjelentek: 1) Német Károly budapesti evang. hitoktatótól „A ker. egyház rövid története“ (bővebben szolandunk róla). — 2) „Isten szolgája“, emlékbeszéd id. Elekes Károly gy. fehérvári lelkész felett tartotta Szász Domokos febr. 17-én Kolozsvár. 8r. 15 l. — 3) A botpaládi ref. egyház története, írta Kiss Kálmán n.-kőrösi ref. képezdei tanár. Lenyomat a „szatmári ref. egyházmegye történeté“-ből. Ára 10 kr. Kecskemét, 1878. 8r. 11 l. — 4) Egészségi és hasonszenvi Közöny. II. évfolyam, megjelenik minden hó közepén és végén. Előfizetési díj egész évre 3 frt. Szerkesztői és kiadói hivatal Budapest, VIII. üllői ut 11/83. sz. A magyar hasonszenvi ügypártolók társulatának lapja. Szerkesztő Dr. Dudits Miklós.

— Tavaszvirágok. Elbeszélések és költemények, irták Papp Arthur és Kósa Ede. Szerzők sajátja. Nagy-Károly, 1878. 192 l. Ára 1 frt. Az ifju szerzők, előbbi m.-szalkai ref. lelkész, másik n.-károlyi ref. segédlelkész válogatott művei ezek, bár buzgóságukat a vallásos költészet mezején is tündököltnék! Lelkes szorgalmuk e szép emlékét ismerőseik méltán üdvözölhetik.

— Gondolat. Theologiai s philosophiai folyóirat III. évfolyam 5. szám, kiadja a theologiai önképző kör Pozsonyban, szerkeszti Masznyik Endre. Tartalom: 1) Búcsúvers Kleblatt Hermann soproni tanár sírján Greifenstein Istvántól. 2) Krisztus istensége és a csudák (vége) Krupecz Istvántól. 3) A régi filozófusok által felállított erkölcsi főelvek történelmi bírálata

(Folytatás) Masznyik Endrétől. 4) Exegetikai tanulmány Róm. IX. X. XI. felett (vége) Kallat Károlytól. A magyar prot. hittanulók komoly törekvésének eme szóló szép jelét öröm látui! Perseverantia ac studium!!

— Kertész István lelkészjelölt most érkezett haza a jénai egyetemből, hol hallgatta Dr. Lipsiust és a tisztes Hasét. Az érdemben öszült Hase a félév végeztével az ujkori történet megírásához szükséges okmányokat buvárlandó Rómába utazott.

— Nagyvásár. A debreczeni országos nagy vásár az idén épen husvét szent ünnepére esik. Mondják az emlékezők, hogy 1849-ben is így esett, de a kormány ugy intézkedett volt, hogy egy héttel halasztatott a vásár, pedig akkor a haza védelme is súlyos gondokat adott. A hatóságnak előre kellene intézkedni a végre, hogy az ünnep botrányos megtörése eltávolíttassék. A keresztyén öntudat így kezd halványodni nálunk! Egy vásárnapi egyület minél előbb megalkotása kívánatos! ha ilyen lett volna, az legalább öntudattaljesen a sürgető lépést megtette volna. — A keresztyén szív méltáu megilletődve érzi magát az egyháziasság nyilt s nagymérvü hervadozása miatt.

Balogh Ferencz, felelős szerkesztő és kiadó.

H I R D E T M É N Y.

Pályázat.

A b. e. Nagy József-alapítvány 1877-dik évre odaité-
lendő 500 frtos ösztöndíjára pályázat nyittatik.

A pályázatnál megkivántatik, hogy:

1-ör az illető magyar, reformált vallásu s a felsőbb tudományokat debreczeni főiskolánkban végezte legyen.

2-or kitűzött pályájának a lelkészi vagy tanárinak kell lennie.

3-or kell, hogy a filozófiai s theologiai tudományokon kívül, a latin nyelvben annyira jártas legyen, hogy a római klasszikus írókat jól értse; mit hogy jól ért, ugy azt, hogy a görög nyelv tanból kitünő osztályzata van, érettségi bizonyítványával kell igazolnia.

Tartozik az élő nyelvek közzül a németet teljesen érteni s egész folyékonyssággal beszélni. — Megkivántatik, hogy a franczia nyelvben is birjon annyi előkészülettel, hogy a könyveket jól értse.

Ez utóbbiakra nézve is elengedhetlen szabályul tüzetvén, hogy ezek is illetékes tekintetbe vehető bizonyítványokkal igazoltassanak.

Mely így szerelt, — máskép figyelmen kívül hagyandó — pályázati kérvények folyó évi május 1-ső napjáig Révész Bálint püspök[és alapítványi bizottsági egyik elnök urhoz lesznek be-
terjesztendők.

Debreczen, 1878. márczius 28.

Bodossy Pál,
jegyző.